

Hitelesség és tájnyelvi írásbeliség székelyföldi közösségimédia-tartalmak recepciójában*

SZABÓ GERGELY – VLASITS LAURA – KRIZSAI FRUzsINA

1. Bevezetés

A tudományterület születésekor a társasnyelvészeti kutatások elsődleges tárgya a beszélt nyelv lett, az utóbbi évtizedekben azonban előbb az írott, majd a mediatizált vagy (digitálisan) közvetített nyelv is empirikus fókuszának részévé vált, még akkor is, ha ezeket a legutóbbi időkig különálló doménként kezelték — állítja HELEN KELLY-HOLMES, író nyelvész egy vitaindítójában (2024: 5). Ebben a tanulmányban arra teszünk kísérletet, hogy a térbeli változatosság, vagy másként a magyar nyelvjárások vizsgálatát is kiterjesszük a beszélt nyelven túlra, egészen pontosan a digitális térre és a mediatizáltságra. Ezt persze más módszerekkel végezzük el, mint a nyelvjárások vizsgálatát megvalósítani szokás, de más is a vizsgálat tétje. Nem a variabilitás szabályszerűségeit akarjuk ugyanis feltárni egy eddig nem vizsgált helyszínen, sokkal inkább azt, hogy milyen módon ismerik fel (és így alkotják újra) a beszélők a nyelvi változatosságot mediatizált, vagyis többé-kevésbé nyilvánosan közvetített körülmények között (vö. BODÓ 2017). Ez a kísérlet nem előzmény nélküli (lásd MÁRKU–BARTHA 2019 kárpátaljai, PRESINSZKY 2024 csallóközi, valamint SZABÓ–BODÓ 2020 és NÉMETH 2021 székelyföldi mediatizált nyelvi gyakorlatokról). Ez a tanulmány utóbbiak sorába illeszkedik, azaz a *székely* nyelv regisztrálásának reflektált gyakorlatait elemzi, azonban olyan közösségimédia-felületen, a TikTokon, ahol eddig hasonló, a nyelvjárások vagy tájnyelvek mediatizáltságát és közösségi újraalkotását vizsgáló tanulmány eddig nem született.

* A tanulmány az NKKP Starting 150824 számú projekt keretében, a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával készült. Köszönettel tartozunk Jenei Kamillának a kézirat korábbi változatához fűzött értékes hozzászólásaiért.

Ahogy azt BODÓ CSANÁD megfogalmazza, a „nyelvi változatossággal való foglalkozásnak többféle módja van”, és a nyelvtudomány tevékenységétől „részben függetlenül sokan és sokféleképp foglalkoznak azzal, amit mi, nyelvészek a nyelv változatosságaként nevezünk meg” (2024: 71). A közösségi médiában megvalósuló ún. részvételi kultúra (GLÓZER 2022: 34–35, 46–51), vagyis a passzív befogadóból aktív alakítóvá váló felhasználók világa a nyelvi kérdések megvitatásának is sajátos, eddig nem ismert teret és lehetőséget ad. A TikTok e felületek közül azért különösen alkalmas a mediatizált nyelvi gyakorlatok vizsgálatára például, mert a platform egyik alapvető működése lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy mások valódi hangját átvegyék és imitálva adják elő azt — ezzel új videót létrehozva —, ami különböző megszólalások gyors újrafelhasználását és terjesztését segíti elő (JONES 2024: 26–30). A felület más sajátosságai azt támogatják, hogy a felhasználók könnyen hozzanak létre helyzetkomikumnak helyet adó paródiákat, amelynek sokszor erőforrása lehet a tájnyelven való megszólalás is. Vagyis a platformon felhasználók sokasága foglalkozik a nyelvi változatossággal — akár csupán befogadóként, akár tartalomkészítőként is. Mindez intenzív közösségi élményt nyújt a felhasználók számára, valamint teret arra, hogy a hozzászólók értékeljék az egyes megszólalásokat, ami eredményezheti beszélőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák fenntartását, de kritikus pozíciók elfoglalását is (JONES 2024: 35–37).

Az ebben a tanulmányban bemutatott vizsgálatot egy Dragomér Edu nevű, magát a saját felületén „zenész és bolond” jelzőkkel illető tartalomgyártó *Nálunk nem úgy van* című videósorozatához kapcsolódóan folytattuk le. Ebben a 83 epizódból álló 2022-es videósorozatban székelyföldi megszólalásokat ad elő parodisztikus keretek között. Nem kifejezetten Dragomér megnyilatkozásait vizsgáljuk (azok elemzéséhez lásd KRIZSAI–SZABÓ 2024), hanem azoknak recepcióját, vagyis a videókra érkezett hozzászólásokat, az azokban megmutatkozó értékelő mozzanatokat és metanyelvi tevékenységet. Tanulmányunk a következőképpen épül fel. A szakirodalmi áttekintésben a dialektológiai háttér mellett tisztázzuk a regisztrálás, az autenticitás és a stilizálás fogalmait. A módszertani fejezetben az anyag bemutatását követően a vegyes módszertanú, skaláris elemzésre épülő megközelítésünket ismertetjük, kitérve a többszemponútú vizsgálat fontosságára. Az elemzésünk három részből áll: az első a hozzászólások általános leírását adja; a második a megszólalások hitelessége vagy éppen hiteltelensége mellett érvelő hozzászólások sajátosságait mutatja be; a harmadik pedig a hozzászólók azon gyakorlatait, amelyek írásban jelenítik meg a videók beszéltnyelvi sajátosságait. Az összegző fejezet a hitelesítés gyakorlatainak és a közösségi tájnyelvi írásbeliség jelentőségének tárgyalásával zárul. Írásunk egyfajta előtanulmány, amelynek a szempontjait további átfogó vizsgálatokban is szeretnénk majd érvényesíteni, kiterjesztve azokat más területekre és platformokra egyaránt.

2. Szakirodalmi áttekintés

A vizsgálat alapjául szolgáló videósorozat minden epizódja ugyanarra a forgatókönyvre, nyelvi sémára épül: *Mi Székelyföldön nem azt mondjuk, hogy... hanem azt, (hogy...)*. Az így megnevezett Székelyföldet a magyar dialektológiai kutatás székely nyelvjárási régióként azonosítja. Ez a nyelvjárási régió földrajzilag a mai Hargita, Kovászna és (részben) Maros megyéket öleli fel, és hét nyelvjáráscsoportot foglal magában (udvarhelyszéki, háromszéki, kászeni, alcsíki, felszíki, gyergyói, kelet-marosszéki; JUHÁSZ 2001: 302). A régióra általánosan jellemző hangtani sajátosságok közé szokás sorolni a zárt *ë* használatát, a nyitódó és záródó diftongusok meglétét, valamint az *ö*-zés különböző típusait. Alaktani szempontból a tőtípusok váltakozása (pl. *szigorú/szigorán*), valamint az elbeszélő múlt (pl. *harangozának*) és az összetett múlt idejű (pl. *harangozának vala*) igealakok említhetők (a székely nyelvjárás nyelvészeti reprezentációihoz lásd NÉMETH 2024). GÁLFFY MÓZES (1956) a háromszéki nyelvjáráscsoporton belül hét nyelvjárás-változatot különített el: az orbai, a kézdi, a Szentlélek környéki, az alsósepsi, a felsősepsi, a miklósvárszéki és a hídvég-erődsi tájszólásokat. Ezek közül a mi témánk szempontjából a kézdi tájszólás a különösen fontos, mivel a videók készítője, Dragomér Edu ebből a térségből, Ozsdoláról származik. A leírás szerint erre a tájszólásra jellemző például a teljesség igénye nélkül a felső nyelvállású magánhangzók rövid ejtése, az igeik ikes változatban való használatának gyakorisága (pl. *lépik*), valamint a birtokos személyjelek (pl. *lovik, erdejik*) és múlt idejű igealakok (pl. *süttem*) sajátos realizációi (lásd még RANCZ 2011: 91–95).

Tanulmányunk a nyelv térbeli változatosságával foglalkozik, elsődlegesen azonban nem a dialektológiai kutatás szemszögéből közelíti meg a kérdéskört, sokkal inkább a kritikai szociolingvisztika és a nyelvészeti antropológiai nézőpontjait érvényesíti. Ezeknek a középpontjában nem a nyelvváltozatok közötti határok felállítása, sokkal inkább ezeknek a határoknak a beszélői perspektívák felől történő értelmezése áll (KOCIS 2018, BODÓ–SZABÓ–TURAI 2023). Ennek a megközelítésnek az egyik kulcsfogalma a regisztrálás. A regisztrálás olyan metanyelvi folyamatot jelöl, amely során a „beszélés elkülönült formái mint beszélői tulajdonságok jelölői válnak társadalmilag felismerhetővé (vagy regisztrálttá) a nyelvhasználók egy-egy csoportja számára” (AGHA 2005: 142). A regisztrálás vizsgálata tehát annak tanulmányozását jelenti, hogy a beszélők mikortól és milyen módon ismernek fel egy elkülönített beszédmódot, és hogyan kezelik azt önálló nyelvi egységként a mindennapi (meta)nyelvi tevékenységük során (NÉMETH 2021, 2025). Ez a folyamat nemcsak nyelvi kategorizálást eredményez, hanem létrehozza a beszélők karakterológiai figuráit is — vagyis társadalmi elképzeléseket arról, hogy milyen tulajdonságokkal jellemezhető a felismert regiszter (sztereo)tipikus használója. BODÓ CSANÁD és FAZAKAS NOÉMI (2023) például

arra mutattak rá erre az elméleti koncepcióra támaszkodva, hogy a tipizált csángó beszélő figurája a moldvai nyelvi revitalizáció narratívájában egy archaikus világ ősi nyelvét beszéli, és mindennapjait a népi kultúra elemei (így a viselet, a zene és a tánc) határozzák meg.

A regisztrálás és a karakterológiai figurák szorosan összefüggnek az autentikusság koncepciójával, amely a társadalmilag hitelesnek tekintett beszélői identitás diszkurzív megalkotottságát, egyúttal ezek folyamatos újraalkotását is jelenti. Az autentikusság akkor válik nyelvileg érzékelhetővé, amikor a beszélők olyan regisztrált nyelvi jellemzőket alkalmaznak, amelyek indexikusan jelzik valódi tagságukat vagy kapcsolódásukat egy adott közösséghez. Ebben az értelemben a regisztrálás biztosítja azt a mechanizmust, amely révén a nyelvi formák társadalmi jelentéssel telítődnek, és identitásjelölökké válnak. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy az autentikusság nem statikus állapot, hanem folyamatos egyezkedés tárgya, amely nyelvi gyakorlatok sorozataként értelmezhető. A hitelesítés (autentikáció) olyan gyakorlat, amely során a beszélő megerősíti egy nyelvi megnyilatkozás hitelességét, míg a hiteltelenítés (inautentikáció vagy más terminológiával denaturalizáció; lásd BUCHOLTZ–HALL 2005) épp ennek megkérdőjelezését jelenti (lásd még BODÓ 2017 és SZABÓ–BODÓ 2020). Tanulmányunk egy másik fontos fogalma a stilizálás, amely nyelvi gyakorlat során a beszélő a tőle vagy az adott beszédhelyzetben megszokott hangtól feltűnően eltérő, és így jelöltté váló módon szólal meg valamilyen kommunikációs cél érdekében (lásd CAMERON 2001, KOVÁCS–SÜMEGI 2012). Hitelesség és stilizálás fogalmainak összefüggésére mutat rá az autenticitás paradoxona (CULLER 1988, lásd még BODÓ 2024a: 100), amely szerint az autentikusság jelölése csakis közvetítés révén lehetséges, a közvetítés azonban a hitelesség ellen hat. A hitelesítés, a hiteltelenítés és a stilizálás általunk vizsgált összefüggéseiben éppen a jelöltség és a közvetítettség aktusai kerülnek előtérbe, vagyis az identitás diszkurzív megalkotása és a megalkotott identításokkal való reflexív viszony.

Ezeket az elméleti kiindulópontokat egyesítve vizsgáljuk tanulmányunkban a regisztrálás folyamatát egy ozsdolai származású beszélő által közzétett parodisztikus közösségimédia-tartalmakban, amelyek azt állítják középpontba, hogy mit és mit nem mondanak a Székelyföldön. Túllépünk azonban a videókban található megnyilatkozások pusztá vizsgálatán, és a regisztrálás folyamatjellegét, dinamikus természetét alapul véve a platform felhasználóinak visszajelzéseit vesszük górcső alá. Az elemzésünkben külön figyelmet szentelünk annak, hogy milyen tartalmak fogadtatása, és ennek kifejezésére milyen nyelvi és szemiotikai erőforrásokra támaszkodnak a hozzászólók. Emellett azt is megvizsgáljuk, hogy milyen módokon hitelesítik vagy hiteltelenítik a hozzászólók a videókban elhangzottakat. Végül arra térünk ki, hogy miképpen stilizálják a székelyként regisztrált beszédmódot írásban a hozzászólók.

3. Módszertan

A vizsgálat középpontjában Dragomér Edu TikTokon megosztott *Nálunk nem úgy van* című videósorozata áll, amely parodisztikus mediatisztált formában tálalja a székegyföldiként regisztrált beszéd sajátosságait. A sorozat 83 rövid, 6–10 másodperces videóból áll, amelyek mind ugyanarra a sémára épülnek: egy jelöletlennek szánt és a székegyföldi beszédmód összehasonlítására. Dragomér a sorozat első videóját 2022. április 7-én, míg az utolsót 2022. augusztus 13-án közölte, tehát nagyjából 4 hónap leforgása alatt született meg a teljes anyag. A megtekintések száma változó: a kutatás lefolytatásakor a legkisebb nézettséggel rendelkező videót 37 000-szer, a legnagyobbat 1 300 000-szer nézték meg a felhasználók. Dragomér színészi játéka nemcsak szórakoztatóvá teszi a tartalmat, hanem a sajátos személyjelölési megoldásain keresztül hozzájárul ahhoz is, hogy a tájnyelvi különbségek könnyen felismerhetővé és regisztrálhatóvá váljanak a nézők számára (KRIZSAI–SZABÓ 2024). Az ebben a tanulmányban tárgyalt elemzésnek a videókhoz fűzött hozzászólások képezik az alapját, mert ezek révén válik láthatóvá, hogyan értelmezik és alakítják a felhasználók az autenticitás kérdését az online térben.

A hozzászólásoknak vannak platformspecifikus (azaz kifejezetten TikTokhoz kötődő) sajátosságai, amelyek rövid áttekintése nélkül a kommunikatív funkcióikat nem lehet értően interpretálni. A hozzászólások írásakor lehet alkalmazni a billentyűzetten megtalálható karaktereket és emojikat, de más multimodális jeleket, mint például matricákat vagy gifeket nem. A hozzászólásokban a @ karakter segítségével meg lehet jelölni más felhasználókat; a megjelölést (vagy tagelést) követően a másik személy erről értesítőt kap, így meghívást kap az interakcióban való részvételre. A hozzászólásokra lehet válaszolni, és lehet őket kedvelni is, utóbbi szívet formáló jellel jelenik meg (más platformokon megszokott felfelé tartott mutatóujjal szemben).

Az elemzésünkhöz a skálázás nevű, vegyes módszertanon alapuló megközelítést alkalmaztuk. Ez a közösségi médiában folytatott nyelvi gyakorlatok szociolingvisztikai kutatásában alkalmazott módszer azt segíti, hogy a kutatók különböző szinteken (azaz skálákon) tudják a vizsgált jelenségeket körbejárni úgy, hogy abban számítógépes (automatizált) eljárások és kvalitatív elemzési szempontok egyaránt megjelenhessenek (ANDROUTSOPOULOS 2024). Más szavakkal a skálázás segít a kutatóknak egyensúlyt teremteni a számítógépes eszközökkel felderíthető makroszintű mintázatok és a kvalitatív módszerekkel megragadott mikroszintű sajátosságok között, lehetővé téve a közösségi média kontextusában megvalósuló digitális nyelvi gyakorlatok átfogó megértését.

Esetünkben a kutatás úgy kezdődött, hogy a hozzászólásokat automatizált adatgyűjtéssel, Python-szkripten alapuló ún. webscraping-eljárással rendeztük adatbázisba azok metaadataival (hozzászólás ideje, kedvelések száma, válaszok

száma, hozzászólás szövege, hozzászóló) együtt (vö. SZABÓ–BODÓ 2020: 42–43). Az adatgyűjtés pillanatában, 2024 augusztusában a 83 videó átlagosan 43 hozzászólást tartalmazott, összesen 3564-et, amelyek közül a TikTok adathozzáférést szabályozó programozói felülete (API) a primérek gyűjtését engedélyezte, vagyis azokat, amelyek nem valamilyen másik hozzászólásra való válaszként keletkeztek. Így összességében az adatbázisunk 2851 kommentet tartalmaz. Ezeket a hozzászólásokat a platform és az anyag egyediségeinek megfelelően három csoportra bontottuk. A kvantitatív elemzéseinket elvégeztük a teljes mintán ($n = 2851$), valamint a népszerű hozzászólások két csoportján is. Népszerűnek azokat a hozzászólásokat tekintettük, amelyeket 1. sokan kedvelték, 2. válaszok érkeztek rájuk. Az 1. típusú hozzászólások ($n = 87$) közé kerültek azok, amelyek legalább 10 kedvelést kaptak, a 2. típusú hozzászólások ($n = 384$) közé pedig azok, amelyekre legalább 1 válasz érkezett. Ezt a három csoportot abból a célból hasonlítottuk össze, hogy lássuk a különbségeket az összes hozzászólás és a reakciókat kiváltók között.

A hozzászólásokat az elméleti áttekintésben (a tanulmány 2. pontjában) bemutatott szempontok mentén manuálisan annotáltuk, melyek közül ebben a tanulmányban ötre összpontosítunk. Vizsgáltuk a hozzászólások alapviszonyulását, amelyhez az automatizált szentimentelemzésben használt poláris kategóriákból indultunk ki (vö. NÉMETH–KATONA–KMETTY 2020: 53–54), vagyis azt jelöltük, hogy a hozzászólások pozitív viszonyulást fejeznek-e ki, negatívát, mindkettő megjelenik bennük, vagy nem megállapítható a viszonyulás. Annotáltunk platformspecifikus tényezőket, azaz, hogy a hozzászólásokban jelennek-e meg emoji-k, illetve hogy tartalmaznak-e megjelöléseket. Utóbbi esetében azt is annotáltuk, hogy csak megjelölés van a hozzászólásban, vagy tartozik hozzá egyéb kommentár is. A szakirodalmi áttekintőben tárgyalt metanyelvi gyakorlatokhoz kapcsolódva jelöltük a hitelességgel kapcsolatosakat, így elkülönítettük a hitelesítő, a hiteltelenítő, illetve a mindkét mozzanatot tartalmazó hozzászólásokat. Annotáltuk továbbá a stilizálásokat is, vagyis amikor a hozzászóló a videóban elhangzó vagy ahhoz kapcsolódó, székelőföldi beszédmodokat „szólaltatja meg” írásban. Az annotált adatbázison leíró statisztikai elemzést folytattunk, amelyeket az egyes jelenségekhez kapcsolódó kvalitatív elemzéssel egészítettünk ki. A következő elemzés ezeket a szempontokat fogja részleteiben bemutatni, ügyelve arra, hogy többféle skála, így a teljes adatbázisban megmutatkozó mintázatok, valamint a minőségi sajátosságok is helyet kapjanak a leírásban.

4. Elemzés

Az elemzés során először általánosan jellemezzük a hozzászólásokat a megosztásokhoz való alapvető viszonyulásuk tekintetében, kitérve az emojihasználat és a megjelölések TikTok-specifikus alkalmazására. Ezt követően azt mutatjuk

be, hogy hogyan teremődik meg a hiteles (vagy éppen hiteltelen) székely beszélő képe a vizsgált hozzászólásokban. Végül arra térünk ki, hogy a hozzászólások hogyan stilizálják írásban a videóban megjelenített és székelyföldiként regisztrált beszédmodokat.

4.1. A hozzászólások általános jellemzése

A vizsgált TikTok-videókhoz érkező hozzászólások túlnyomó többsége pozitív alapviszonyulást tükröz. A teljes mintában a kommentek 52%-a egyértelműen pozitív, míg a negatív (10%), a mindkétféle viszonyulást megjelenítő (11%) és a nem meghatározható (26%) hozzászólások aránya jóval alacsonyabb. A népszerű hozzászólások körében is hasonló tendencia figyelhető meg. Az 1. típusú népszerű kommentek közel fele pozitív (47%), bár a negatív és a vegyes hozzászólások aránya itt 23-23%. A 2., tehát a válaszreakciót generáló típusban azonban a pozitív viszonyulás csupán 24%; ez az érték ugyan még mindig magasabb a negatív (16%) és a vegyes (17%) hozzászólásoknál, a nem meghatározhatók aránya (42%) itt a legmagasabb. A pozitív hozzászólások gyakran tartalmaznak általánosan elismerő, akár rajongó megnyilatkozásokat (pl. „*imádom ezt az ízes beszédet* 🥰🥰🥰”), és ezekhez sokszor jelentős közösségi reakció is társul kedvelések és válaszok formájában. A negatív alapviszonyulású kommentek száma kisebb, de ezek is képesek jelentős figyelmet kiváltani, különösen, ha kulturális vagy viselkedésbeli normák megsértését vélik felfedezni bennük (pl. „*Mi meg a kutyának szoktunk fütytyenteni, tiszteld Őt!* 😏”). A nem meghatározható hozzászólások — például egyszerű megjegyzések vagy kommentár nélküli megjelölések — többsége nem vált ki interakciót, de kisebb részük még így is népszerűvé válik.

Az emoji használata szoros kapcsolatban áll a hozzászólások érzelmi töltetével. A pozitív kommentek 82%-a tartalmaz emoji-t, míg a negatív hozzászólások esetében ez az arány mindössze 20%. A pozitív alapviszonyulású hozzászólásokban az emoji — például szívecskék, nevetős arcok — vizuálisan is megerősítik a szöveges tartalom érzelmi töltetét, akár fokozhatják annak hatását. A negatív kommentekben az emoji ritkábban jelennek meg, és ha mégis, akkor gyakran ironikus vagy enyhítő funkciót töltenek be, mint például a „😏” a fent idézett kritikus megjegyzés végén. A „mindkettő” kategóriába sorolt hozzászólásokban az emoji 52%-os arányban fordulnak elő, gyakran segítenek az ambivalens viszonyulás árnyalásában. A nem meghatározható hozzászólások esetében az emoji jelenléte kevésbé informatív (33%), és többnyire nem segítik az alapviszonyulás egyértelmű azonosítását. Összességében elmondható, hogy az emoji a pozitív érzelmek kifejezésének preferált eszközei, míg a negatív vélemények inkább a szűken értelmezett nyelvi erőforrásokra támaszkodnak.

Más felhasználók megjelölése elsősorban a tartalom továbbításának eszköze. A felhasználók feltételezhetően gyakran azért jelölnek meg másokat, mert úgy érzik, hogy a videó tartalma számukra is releváns, humoros vagy ismerős. A megjelölések jelentős része nem tartalmaz további szöveget, vagy csupán egy-egy emojit, például „@[felhasználónév] 😄😄”. A további megjegyzéssel kiegészített megjelölések azonban gyakran pozitív viszonyulást tükröznek, és hitelesítő funkcióval is bírnak („@[felhasználónév] ez de igaz 😄😄”). A negatív alapviszonyulású megjelölések ritkák, és jellemzően nem támadó jellegűek, inkább személyes tapasztalatokra épülő észrevételek („@[felhasználónév] na nekünk ilyet nem mondtak”). A népszerű hozzászólások között a pusztán megjelölést tartalmazók ritkán járulnak hozzá jelentős interakció kialakulásához, míg a szöveges kiegészítéssel ellátottak nagyobb eséllyel generálnak válaszokat. A megjelölések tehát a tartalom terjesztése mellett hozzájárulnak az online közösségépítéshez és a közös nyelvi élmények megerősítéséhez is.

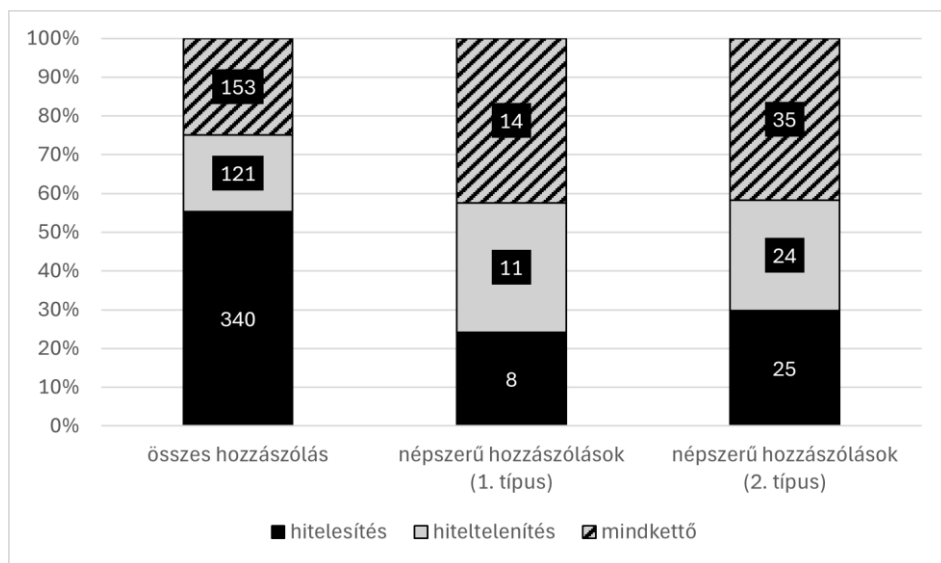
A hozzászólások nemcsak érzelmi viszonyulásokat tükröznek, hanem gyakran hitelesítő vagy éppen hiteltelenítő mozzanatokat is tartalmaznak, vagy írásban stilizálják a felhasználók a videókban elhangzó megszólalásokat. Fontos szerepet játszanak ezáltal az autenticitás közösségi megkonstruálásában, vagyis a hitelesnek tételezett székelyföldi beszéd regisztrálásában.

4.2. Hitelesítő és hiteltelenítő gyakorlatok a hozzászólásokban

A hozzászólások vizsgálatában a következő szempontunk a videókban megjelenő beszélő autentikusságának megítélése. A felhasználók ugyanis gyakran reflektálnak arra, hogy a videóban bemutatott nyelvi jelenségek mennyiben tekinthetők hitelesnek. A hozzászólások egy része megerősíti a bemutatott beszédmód valóságtartalmát, míg mások épp annak hitelességét kérdőjelezzik meg. Emellett léteznek olyan hozzászólások is, amelyek egyszerre tartalmaznak hitelesítő és hiteltelenítő elemeket, árnyaltabb értelmezési lehetőséget kínálva. Ezek a megnyilatkozások a beszédmód regisztrálásának dinamikus jellegére mutatnak rá, a nyelvjárásokhoz fűződő közös tudás és tapasztalat folyamatos megalkotása mentén. Az autenticitással kapcsolatos hozzászólások több, mint a teljes minta egyötödét teszik ki (614; 22%); ezek eloszlása az 1. ábrán látható.

Az összes hozzászólást tekintve a hitelesítő gyakorlatok aránya a legmagasabb (55%). Ezzel szemben a hiteltelenítő hozzászólások aránya mindössze 20%, míg a „mindkettő” kategóriába tartozó hozzászólások 25%-ot tesznek ki. Érdekes módon ez az arány megfordul mindkét típusú népszerű hozzászólások körében: itt ugyanis a hiteltelenítő és a vegyes kommentek kerülnek előtérbe, míg a hitelesítő megjegyzések aránya jelentősen alacsonyabb (24% és 30%). Ez arra utal, hogy a felhasználók nagyobb valószínűséggel lépnek interakcióba azokkal a hozzászó-

lásokkal, amelyek kritikai vagy ambivalens viszonyulást tükröznek, míg a megerősítő jellegű hozzászólások kevésbé generálnak közösségi reakciót.

1. ábra. Hitelesítő és hiteltelenítő gyakorlatok aránya a hozzászólásokban

Kvalitatív elemzés során jól kirajzolódnak a hitelesítő és hiteltelenítő gyakorlatok közötti stiláris különbségek is. A hitelesítő kommentek gyakran rövidek, közvetlenek, és a nyelvi gyakorlatok közösségi megerősítésére épülnek (pl. „igen nálunk ez van 😊”, „pontosan”), miközben a nevetős emoji humoros, jóindulatú hangulatot kölcsönöznek nekik. Ezzel szemben a hiteltelenítő hozzászólások sokszor élesebbek, obszcén vagy ironikus megfogalmazással élnek (pl. „Lepcsi haver, aki azt mondja, hogy sláp az igénytelen gamat, mert az rom-ánul van!”), és bár ezek is tartalmazhatnak emojiakat, azok inkább az irónia vagy a kritika enyhítését szolgálják. A „mindkettő” kategóriába tartozó kommentek árnyaltabbak: egyszerre ismerik el a videóban megjelenő nyelvi jelenségek egy részének hitelességét, miközben más elemeket megkérdőjeleznek (pl. „Nem minden így van ahogy mondod!!!”).

Mind a hitelesítő, mind a hiteltelenítő gyakorlatokra igaz itt is SZABÓ és BODÓ (2020) megállapítása, miszerint ez a fajta metanyelvi tevékenység főleg a lexikai szinten érvényesül a hozzászólásokban. Ez annak ellenére történik így, hogy a készítő hangtani és intonációs sajátosságokat is felhasznál a paródiáiban — noha kétségtelen, hogy a paródia beszélt és írásbeli erőforrásokat egyaránt fel tud használni, a hozzászólás szükségszerűen írott. A hitelesítés szempontjából vegyesnek tekinthető (5) példában egyszerre találunk elismerést és hiteltelenítést a videóban megjelenő két ételnév (*paprikás krumpli* : *pityókatokány*) miatt.

(1) *nagyon nagy 🤔 annyi a gond vele h a paprikás krumpli s a pityoka tokány nem egy legalábbis itt nálunk 😊😊*

Az (1) példa hozzászólója ugyan jelzi, hogy „gondja” van a videó tartalmával, a hiteltelenítést árnyalja a térbeli szűkítés („legalábbis itt nálunk”). Az (in)autentikációs gyakorlatok egyik sajátossága ez. Az egyezkedésben részt vevő felek gyakran utalnak helyszínekre: akár a hozzászóló tartózkodási helyére egyszerűen deiktikus kifejezésekkel (pl. *itt*), akár konkrét lokációra, ahogyan a (2), (3) és (4) példák mutatják, de a kétféle megoldás együttesen is előfordulhat.

(2) *az hecserli Gyergyófelé 😊*

(3) *A családom covasna megyei, arrafele az hecsedli/hecselli*

(4) *A csipkebogyó felénk, (Maros megye) hecserli*

A helyszín megnevezése mellett a hitelesség–hiteltelenség a hozzászólásban megjelenített egyén(ek) vagy csoport(ok) viszonylatában is értelmeződik. A birtokos személyjel a (3) példában az egyes szám első személyű megnyilatkozóhoz, a (4) példában pedig többes szám első személyhez horgonyozza le a megnyilatkozást, vagyis jelöltté teszi azt a szubjektumot vagy szubjektumokat, akinek a kiindulópontjából a hitelesítés vagy a hiteltelenítés történik. Ugyanígyen megoldást láthatunk a következő példákban is.

(5) *igen így mondjuk 😊😊😊*

(6) *Hat kurvára nem így mondjuk 🤔🤔🤔*

Ugyan az (5) példa hitelesítő, a (6) példa pedig hiteltelenítő gyakorlatot mutat be, a többes szám első személyű konstruálás mindkettőben közös. Ez a kettősség jól mutatja, hogy a hitelesség alapját a videókban és a hozzászólásokban megjelenített, bizonyos kifejezéseket azonosan mondók elképzelt közössége adja, amelyet a videók szereplője a „*mi Székelyföldön*” fordulattal nevez meg.

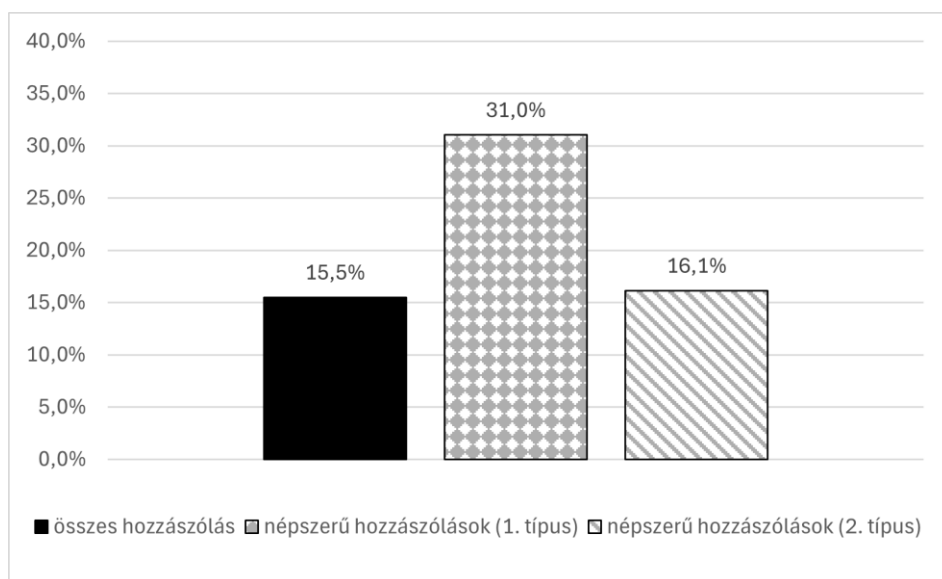
(7) *hat nem tudom te milyen székely vagy de én az vagyok és én nem így mondom es meg halani se hallodtam senkitol mar bocsika*

A (7) példa azt mutatja meg, hogy ez a megfogalmazás reflektálatlanul kapcsolódik össze az autentikus székely beszélő figurájával. Ebben a példában a hozzászóló úgy hajt végre hiteltelenítő gyakorlatot, hogy a saját székelységére hivatkozva vonja kétségbe a tartalomkészítő hitelességét, tehát az egyes szám első személyű perspektíva (azaz: én nem így mondom) írja felül a többest (azaz: mi Székelyföldön).

Az autenticitás konstruálásán túl a hozzászólásokban gyakran megfigyelhető az a gyakorlat is, hogy a felhasználók írásban stilizálják a videóban elhangzó megszólalásokat — ezek a performanszok leggyakrabban hitelesítik is az elhangzottakat, de emellett e nyelvi gyakorlattal alulról szerveződő, közösségi módon hoznak létre heterográf, azaz a helyesként elfogadottól eltérő, változatos írásmódokat.

4.3. Stilizálás a hozzászólásokban

A közösségimédia-hozzászólások nyelvi vizsgálata során a stilizálás jelenségén jól megragadható, hogy hogyan konstruálódik a közösség és a regisztrált beszédmód kapcsolata. Az elemzett szövegek viszonylatában stilizálás alatt olyan nyelvi gyakorlatot értünk, amelyek során a felhasználók tudatosan választanak ki és alkalmaznak tájnyelvi formákat, hogy ezzel viszonyulást fejezzenek ki önmagukhoz, a videó tartalmához vagy a közösségükhöz. A hozzászólásokban megjelenő stilizálás nemcsak nyelvi játékosságot, kreativitást tükröz, hanem gyakran humorforrásként is szolgál, miközben a tájnyelvinek tekintett erőforrásokhoz fűződő közösségi értékítéleteket is közvetíti. A stilizáló gyakorlatok az összes hozzászólás közel egyhatodában megjelennek, ahogyan azt a 2. ábra mutatja.

2. ábra. A stilizáló gyakorlatok aránya hozzászólástípusonként

A kvantitatív adatok alapján tehát a stilizálás viszonylag gyakori jelenség: a teljes mintában ($n = 2851$) 442 hozzászólás tartalmazott stilizáló elemeket, ami 15,5%-os arányt jelent. Az 1. típusú népszerű hozzászólásokban ez az arány jelentősen magasabb (31%), míg a 2. típusú népszerű kommentek esetében hasonló (16,1%). Ez azt mutatja, hogy a stilizáló hozzászólások nagyobb eséllyel válhatnak népszerűvé, különösen akkor, ha humorosak, figyelemfelkeltőek vagy írásmódjukban eltérnek a megszokottól. Ugyanakkor az interakció típusa eltérő: míg a stilizáló kommentek gyakrabban kapnak kedvelést, ugyanez nem igaz a rájuk érkező válaszok mennyiségére, ami arra utalhat, hogy ezek inkább szórakoztató, mintsem vitára vagy továbbfűzésre ösztönző megnyilatkozások.

A stilizálás ezekben az anyagokban a videók jellegéből fakadóan általában lexikai szinten történik: a kommentelők vagy a videóban elhangzott, leggyakrabban tájszóként azonosított nyelvi erőforrásokat ismétlik meg (pl. *pityóka*, *szalma pityóka*). A stilizálás gyakran kapcsolódik össze hitelesítő–hiteltelenítő gyakorlatokkal is, ahogyan azt a következő példa mutatja.

(8) *az nálunk gyimesben,, pityóka rántott ”* 😂😂

A (8) példában a szűkebb régió megnevezése hívja elő a stilizálást, amelyet az idézőjelek (mint grafikus erőforrások) alkalmazása tovább erősít. Az idézés és a stilizálás összekapcsolódása egy beszédesemény újrakonstruálását valósítja meg ebben a hozzászólásban: az idézet a megszólalás hitelességére irányítja az olvasó figyelmét, miközben a szűkebb régió sajátjaként regisztrálja és konstruálja azt újra (az idézés újrakonstruálásként való értelmezéséhez lásd CSONTOS 2023: 33–51). A stilizált megjegyzések hangneme jelentősen befolyásolja azok népszerűségét: ebben a példában a személyes tapasztalatra alapozás ösztönözhetette az interakciót (28 kedvelés, 3 válasz).

A hozzászólásokban történő stilizálás olykor nem csupán a székelyföldiként azonosított megszólalásokra, hanem az eredeti videóban megjelenő sémára is épít, amely szembeállítja a többes szám első személlyel jelölt székelyföldi „mondást” a jelöletlennel (lásd KRIZSAI–SZABÓ 2024: 131–133).

(9) *Mi székely földön nem úgy mondjuk,hogy:Adnál kérlek a spagetidből egy falatot hanem úgy agysza egy falás spagetit a kur.a istenedet* 😂😂😂

A séma újraalkotása mellett a (9) hozzászólás abban a tekintetben is illusztratív, hogy a stilizált nyelvi erőforrások megjelenítését olykor heterográfia jellemzi (a fogalomhoz l. JENEI 2024, 2025), amely már jelentősen túlmutat a lexikai szinten. Ebben a példában az *agysza* nyelvi erőforrás akadémiai helyesírási normáktól eltérő módon való megjelenítése heterográf gyakorlatnak tekinthető. Ugyanilyen heterográf gyakorlat jellemzi bizonyos nyelvjárásiként is azonosítható fonetikai jellemző leírását.

(10) @[felhasználónév] *maivan embér* 😂

(11) *téngeri* 🤪🤪🤪

A (10) és (11) hozzászólások a zárt *ë* sajátos megjelenítésére nyújtanak példát. Miközben ennek a hangnak az írásbeli megjelenítésére a magyar ábécé betűkészlete nem ad lehetőséget, a szakmai berkekben alkalmazott magyar egyezményes hangjelölés pedig az *ë* karaktert használja (ahogyan egyébként egyes csallóközi közösségimédia-tartalmak is, lásd PRESINSZKY 2024), a hozzászólók itt az *é* grafémával jelölték a hangot.

Ahogyan a kiejtismódok változatosak lehetnek, úgy különböző írásmódok is megjelennek egymás mellett. A fánkról szóló videóban például a *pánkó* szó

feltűnik a feliratban, de a beszélő diftongusosan ejti a szóvégi magánhangzót. Ugyanez a változatosság visszaköszön a hozzászólásokban is.

(12) @[felhasználónév] pánkó 🤪🤪🤪🤪

(13) "PÁNKÓÚ" ✨

Míg a (12) példában a felhasználó a videó feliratában is megjelenő írásmódot alkalmazza, addig a (13) idézőjelek között szedi a szót úgy, hogy egyedi módon jeleníti meg a kettőshangzó ejtismódját. Eltérő írásmódokra más nyelvjárási jelenségek kapcsán is láthatunk példákat az anyagban, amit a *laskasirittő* két lenti példájával demonstrálunk (amelyhez lásd még SZABÓ–BODÓ 2020: 47–48). Míg a (14) a videóban megszólaló ejtismódot stilizálja írásban, addig a (15) a betűk szintjén követi a központi helyesírási normákat, a szóelválasztás szintjén már nem.

(14) @[felhasználónév] ✨ laskasirittő ✨ 🤪

(15) Azaz laska sirítő 🤪🤪

A heterográfia és a közösségi tájnyelvi írásbeliség jelenségeit egy olyan videóra érkező hozzászólásokkal mutatjuk be, ahol eredetileg a Dragomér Edu által megszólaltatott főszereplő „töltött paprikás”-ról beszél. A kommentmezőben itt inautentikációs gyakorlatok sorát látjuk azzal, ahogyan a felhasználók az *árdé* nyelvi erőforrásra építve egyrészt kritizálják a videó tartalmát, másrészt viszont közösséget is teremtenek rajta keresztül.

(16) hát nem így van,a tötött árdé,,,,,ezt így mondják

(17) tötött ardélyos 🤪

(18) tötöttátéte. 🤪🤪🤪🤪🤪🤪

(19) Töltött árdé 🤪

(20) heh!!!! keszen vane má az ardej

A kapcsolódó hozzászólások közül kiválasztott példák az egyes nyelvi jelenségek heterográfiáját, írásbeli változatosságát jelenítik meg. A (17) és a (18) az *l*-kieséssel kísért magánhangzónyúlást is megjelenítik írásban, miközben a (16)-ban a nyúlás nem jelölt. A 'paprika' jelentésű szó is különbözőképp stilizálódhat írásban: a (19)-ben nincs szóvégi mássalhangzó — ahogyan azt tájszótáraink és a legtöbb hozzászóló írják —, míg a (20)-ban *j*-vel zárul a szó.

Az elemzett hozzászólásokban megjelenő stilizálás tehát nem csupán nyelvi játék vagy humorforrás, hanem az írásbeliség révén megvalósuló identitásperformansz is egyben, amely során a felhasználók tudatosan választanak olyan nyelvi formákat, amelyekkel egyrészt a székelyföldiségüket indexálhatják, másrészt a vonatkozó TikTok-tartalom közönségéhez való tartozásukat is demonstrálhatják. Az írásbeli megjelenítés — különösen a heterográf írásmódok jelenléte — lehe-

olvasható formában is jelen legyenek az online diskurzusban, ezáltal új kontextusban erősítve meg a nyelv térbeli változatosságának közösségi jelentőségét és újraalkothatóságát.

5. Összegzés

Tanulmányunkban Dragomér Edu *Nálunk nem úgy van* című TikTok-videósorozatának hozzászólásait vizsgáltuk szociolingvisztikai szempontból, a székegyföldi beszéd regisztrálását a középpontba állítva. Elsőként általánosan jellemeztük a hozzászólásokat, és azt állapítottuk meg, hogy a teljes mintában többségben vannak a pozitív viszonyulású kommentek, a népszerű, reakciókat generálók között viszont kiegyensúlyozottabb a pozitív–negatív eloszlás. Ez a tendencia egyfelől magyarázható a közösségimédia-felületek általános működésével (azaz a szélsőségesen támogató és szélsőségesen elutasító vélemények algoritmikus előtérbe helyezésével), másfelől viszont rámutat arra is, ahogyan a felhasználók egyezkedés tárgyává teszik a különböző megnyilatkozásokról alkotott véleményeiket, például azokat, amelyek a beszélés hitelességével kapcsolatosak. Az elemzés második részében ennek megfelelően a hitelességgel kapcsolatos metanyelvi gyakorlatok sajátosságait vizsgáltuk. Egyfelől a viszonyulásokhoz hasonló tendenciát figyeltünk meg: míg a hitelesítő gyakorlatok vannak többségben a teljes mintában, a népszerű hozzászólások két csoportjában ez kiegyenlítődik. A kvalitatív elemzés során azt állapítottuk meg, hogy a hitelesség–hiteltelenség megkonstruálásában az olyan deiktikus kifejezések, mint a *felénk*, *nálunk*, *arrafele*, a konkrét lokációk megnevezése, valamint a többes szám első személyű személyjelölési mintázatok játszanak szerepet.

Az elemzés harmadik részében a stilizálás gyakorlatait elemeztük. Itt a másik két szemponthoz képest fordított tendenciát figyeltünk meg: az 1. típusú (sok kedvelést kapott) népszerű hozzászólásokban arányaiban több a stilizálás, mint a teljes mintában. Míg a hitelesítés és a hiteltelenítés gyakorlatai leggyakrabban a lexikai szintet érintették, addig a stilizálás jellemző esetei sokkal inkább a hangtani sajátosságok grafikai szimbólumokkal való megjelenítésén alapultak (lásd még SZABÓ–BODÓ 2020: 47–49), a jelöltség ilyen nyelvi megoldásokban valósult meg. Azt láttuk tehát, hogy a stilizálás sokszor heterográf gyakorlatokon, vagyis e szimbólumok ortográfiai normáktól eltérő írásán alapul. Példáink között szerepelt a zárt *ē* hang *é* grafémával történő lejegyzése, a kettőshangzók különböző jelölése, vagy a szóbelseji magánhangzó-rövidülés és mássalhangzó-nyúlás. Itt tehát olyan esetét láthattuk a regionális nyelvi sajátosságok írásbeli megjelenítésének, amelyek nem a felhasználók egynormájú szemléletét (ilyenre lásd PARAPATICS 2020), hanem a változatosság értékelésének reflektált gyakorlatait mutatják meg.

Ezeknek a reflektált gyakorlatoknak a megléte önmagában természetesen még nem feltétlenül jelenti, hogy valamilyen radikális és mindent átható, pozitív irányú attitűdbéli változásnak lennénk a szemtanúi. A hiteltelenítő gyakorlatok magas száma és tartalma éppen arra mutat rá, hogy negatívan is lehet viszonyulni a tájnyelvek mediatizált megjelenítéséhez. Azt mondhatjuk tehát általánosan, hogy ezt a fajta részvételi kultúrát leginkább az állandó metanyelvi-metapragmatikai egyezkedés jellemzi, amit az autenticitás kérdésköre hat át. A nyelvvel való foglalkozás különféle formáinak egyik kulcskérdése a hitelesség képzetének megalakítása, sőt, a megalkothatósága (vö. BODÓ 2024b).

Vizsgálatunk korlátai között érdemes megemlíteni, hogy egyetlen felület egyetlen videósorozatának recepcióját, azon belül is csak a hozzászólásokat elemeztük. Ez az esettanulmányyszerű elrendezés azonban egyúttal módszertani kísérlet is, ami indokoltta tette ezt a döntést. Két eljárást érdemes módszertani szempontból is újra kiemelni. Az egyik a webscraping eljárása, vagyis az automatizált adatgyűjtés. A közösségi oldalak felhasználói nem időrendi sorrendben látják a hozzászólásokat, hanem személyre szabottan, az algoritmikus működés korábbi digitális lábnyomuk alapján határozza meg, hogy milyen információk milyen sorrendben kerüljenek eléjük. A webscraping ezt azzal küszöböli ki, hogy a hozzászólások teljességét a kutatók rendelkezésére bocsátja, amely utána saját szempontok szerint rendezhető. A másik eljárás a skálázás, vagyis az a módszertani törekvés, amely egyensúlyt igyekszik teremteni a létrehozott adatbázisok szélesebb körű, inkább számítógépes vagy kvantitatív elemzése és a „kis adatok” kontextusba ágyazott, alapos és kvalitatív tanulmányozásának előnyei között (ANDROUTSOPOULOS 2024). Meglátásunk szerint az ilyen megközelítés egyaránt alkalmas lehet nagyobb mintázatok és egyedi sajátosságok felfedezésére.

Jövőbeni lehetséges kutatási irányként más, eddig nem vizsgált régiók mediatizált nyelvének regisztrálását említhetjük (ennek lehetőségeihez lásd KOCIS és mtsai 2022). Hasonlóan releváns felvetés volna a platformközi összevetés is, feltételezve azt, hogy a különböző közösségimédia-felületek közti csekélynek tűnő különbségek másfajta interakciókat indíthatnak el a felhasználók között. A fenti okok miatt az elemzési szempontok között a jövőben a hitelesítés–hiteltelenítés gyakorlatai mellett a közösségi tájnyelvi írásbeliség vizsgálatát tervezzük folytatni. A kommunikációs szinterek változása, bővülése miatt továbbra is fontosnak gondoljuk a mediatizált nyelvjárások kutatását. Ezek a kutatási irányok ugyan alternatív megközelítéseket igényelnek (vö. SZABÓ 2024), a mediatizáltság azonban olyan mértékben hatja át a kortárs nyelvi gyakorlatainkat és azok társadalmi következményeit (lásd KELLY-HOLMES 2024), ami a magyar nyelvjárások kutatásának is új, megismerésre érdemes terepét jelentheti.

Irodalom

- AGHA, ASIF 2021/2005. Hang, alaphelyzet, regisztrálás. Ford. Jani-Demetriou Bernadett. *Replika 119–120*: 141–170.
- ANDROUTSOPOULOS, JANNIS 2024. Scaling as method: A three-stage, mixed-methods approach to digital discourse analysis. *Discourse, Context & Media* 62: 100817. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2024.100817>
- BODÓ CSANÁD 2017. *Mediatizált nyelvjárások*. In: BENŐ ATTILA–FAZAKAS NOÉMI szerk., *Élőnyelvi kutatások és dialektológia. Válogatás a 19. Élőnyelvi Konferencia — Marosvásárhely, 2016. szeptember 7–9. — előadásaiból*. Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület. 38–50.
- BODÓ CSANÁD 2024a. *Tizenkét lecke a nyelv, a kultúra és a társas viszonyok tanulmányozásához*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó.
- BODÓ CSANÁD 2024b. Részvételi kutatás és (táj)nyelvi szakértelem. In: FARKAS EDIT–NEMESI ATTILA LÁSZLÓ–PINTÉR LILLA szerk., *Levéltár – terepmunka – katedra: Születésnap kiadvány Hegedűs Attila tiszteletére*. Budapest, PPKE BTK Magyar Nyelvészeti Tanszék. 71–79.
- BODÓ CSANÁD–FAZAKAS NOÉMI 2023. Giving voice to the Csángó figure: Participation roles and the production of belief in language revitalisation. *International Journal of the Sociology of Language* 281: 51–76. <https://doi.org/10.1515/ijsl-2022-0082>
- BODÓ CSANÁD–SZABÓ GERGELY–TURAI KATALIN RÁHEL 2023. A politikailag korrekt nyelv regisztrálása budapesti kollégiumi társalgásokban. In: HORVÁTH VIKTÓRIA–DÉR CSILLA ILONA–HÁMORI ÁGNES–KREPSZ VALÉRIA szerk., *Empirikus társalgáskutatás Magyarországon*. Budapest, HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont. 109–125. <https://doi.org/10.18135/Empirikus.2023.6>
- BUCHOLTZ, MARY–HALL, KIRA 2005. Theorizing identity in language and sexuality research. *Language in Society* 23/4: 469–515. <https://doi.org/10.1017/S0047404504334020>
- CAMERON, DEBORAH 2001. A munkavállaló stilizálása: Társadalmi nem és a nyelv áruvá válása a globalizált szolgáltatóiparban. Ford. Schleicher Nóra. *Replika 45–46*: 213–237.
- CULLER, JONATHAN 1988. *Framing the sign: Criticism and its institutions*. Oxford, Blackwell.
- CSONTOS NÓRA 2023. *Az idézés működése a magyar nyelvben*. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem és L'Harmattan Kiadó. <https://doi.org/10.56037/978-963-646-069-3>
- GÁLFFY MÓZES 1956. A háromszéki nyelvjárás változatok határa. In: BÁRCZI GÉZA–BENKŐ LORÁND szerk., *Emlékkönyv Pais Dezső hetvenedik születésnapjára*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 446–453.
- GLÓZER RITA 2022. *Részvétel, média, kultúra: A videóblogger a részvételi kultúrában*. Budapest–Pécs, PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék–Gondolat Kiadó.
- JENEI KAMILLA 2024. Szóhatárok jelölése heterográf írásmód esetén. In: BORISSZA EMESE–GÖMBÖS ZSÓFIA–HELLER KATA–OSZTROLUCZKI ANETT–RUZSITS ORSOLYA–

- TÖRÖK SÁRA szerk., *Utak a nyelvhasználat kutatásában 1. Hallgatói tanulmánykötet*. Budapest, ELTE BTK Alkalmazott nyelvészeti diákműhely. 67–85.
- JENEI KAMILLA 2025. Utazó szövegek: Társas jelentések és nyelvi ideológiák a heterográfia recepciójában. In: GOSZTOM DALMA–HRENEK ÉVA–TÖRÖK SÁRA szerk., *Utak a nyelvhasználat kutatásában 2*. Budapest, ELTE BTK Alkalmazott nyelvészeti diákműhely. 67–85.
- JONES, RODNEY H. 2024. Lip-synching and young people’s everyday linguistic activism on TikTok. In: REICHL, SUSANNE–SMIT, UTE eds., *#YouthMediaLife & Friends: Interdisciplinary research into young people’s mediated lifeworlds / Interdisziplinäre Forschung zu mediatisierten Lebenswelten Jugendlicher*. Bécs, Vienna University Press. 23–41. <https://doi.org/10.14220/9783737016391.23>
- JUHÁSZ DEZSŐ 2001. A magyar nyelvjárások területi egységei. In: KISS JENŐ szerk., *Magyar dialektológia*. Budapest, Osiris. 262–324.
- KELLY-HOLMES, HELEN 2024. Artificial intelligence and the future of our sociolinguistic work. *Journal of Sociolinguistics* 28/5: 3–10. <https://doi.org/10.1111/josl.12678>
- KOCSIS ZSUZSANNA 2018. Nyelvi regiszterek megítélése és megjelenése budapesti kollégák hétköznapi társalgásaiban. In: DOMBI JUDIT–FARKAS JUDIT–GÜTI ERIKA szerk., *Aszimmetrikus kommunikációs – aszimmetrikus viszonyok*. Bicske, SZAK Kiadó. 402–417.
- KOCSIS ZSUZSANNA–KRIZSAI FRUZSINA–BODÓ CSANÁD–VARGHA FRUZSINA SÁRA–SZABÓ GERGELY 2022. Civilek a nyelv térbeli változatosságáról szóló tudás létrehozásában. In: KARMACSI ZOLTÁN–MÁRKU ANITA–MÁTÉ RÉKA szerk., *A határ mint konvergáló és divergáló tényező a nyelvben: Tanulmányok a 21. Élőnyelvi Konferenciáról*. Törökbálint, Termini Egyesület–II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola–Hodinka Antal Intézet. 101–118.
- KOVÁCS ZSUZSANNA–SÜMEGI MARIANN 2012. A férfiak nyelvi viselkedése egy „nőies” munkahelyi sztenderd nyelvhasználat tükrében. *Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat* 2/3: 102–121.
- KRIZSAI FRUZSINA–SZABÓ GERGELY 2024. Személyjelölés a térbeli változatosság tapasztalatainak internetes megjelenítéseiben. In: CZETTER IBOLYA–HAJBA RENÁTA–TÓTH PÉTER szerk., *VII. Dialektológiai Szimpozion. Szombathely, 2023. augusztus 22–23*. Szombathely, Savaria University Press. 128–139.
- MÁRKU ANITA–BARTHA CSILLA 2019. Multimodalitás és tranzlingvális gyakorlatok a kárpátaljai internetezők nyelvhasználatában. In: CSERNICKÓ ISTVÁN–MÁRKU ANITA szerk., *A nyelvészet műhelyeiből. Tanulmányok a Hodinka Antal Nyelvészeti Központ kutatásaiból* 5. Ungvár, Autdor-Shark. 13–28.
- NÉMETH BOGLÁRKA 2021. On the enregisterment of Szekler: Communicational stereotypes recreated in the sketch *Úgy-e, Magdi?* by Open Stage. *Hungarian Studies Yearbook* 3/1: 89–121. <https://doi.org/10.2478/hsy-2021-0007>
- NÉMETH BOGLÁRKA 2024. Szemelvények a székely nyelvjárás nyelvészeti reprezentációjából. *Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények* 68/2: 117–157.
- NÉMETH BOGLÁRKA 2025. A regisztrálás jelenségek, relevanciája és a „székely nyelvjárás” regisztrálásának vizsgálati lehetőségei: Egy kutatás elméleti megfontolásai. In:

- BODÓ CSANÁD–SZABÓ GERGELY szerk., *A szociolingvisztikai kutatás társadalmi hatásai*. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó. 301–311. <https://doi.org/10.21862/Szociolingvisztika/2024/8122.301>
- NÉMETH RENÁTA–KATONA ESZTER RITA–KMETTY ZOLTÁN 2021. Az automatizált szövegelemzés perspektívája a társadalomtudományokban. *Szociológiai Szemle* 30/1: 44–62.
- PARAPATICS ANDREA 2020. Regionális nyelvi sajátosságok megjelenése és megítélése a közösségi médiában. *Médiakutató* 21/2: 59–73.
- PRESINSZKY KÁROLY 2024. A csallóközi magyar nyelvjárás megjelenítése közösségi médiatartalmakban. In: BAUKO JÁNOS–PRESINSZKY KÁROLY szerk., *Egyszerű és szervezett nyelvi menedzselés két nyelvű környezetben*. Nyitra és Törökbálint, Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Kar. 235–250.
- RANCZ TERÉZ 2011. *Identitás és nyelvhasználat Felső-Háromszéken*. Doktori disszertáció. Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem.
- SZABÓ GERGELY 2024. Bevezetés „A nyelv térbeli változatosságának alternatív megközelítései” című műhelyhez. In: CZETTER IBOLYA–HAJBA RENÁTA–TÓTH PÉTER szerk., *VII. Dialektológiai Szimpózium. Szombathely, 2023. augusztus 22–23*. Szombathely, Savaria University Press. 71–75.
- SZABÓ GERGELY–BODÓ CSANÁD 2020. A székely nyelv regisztrálása a közösségi médiában. *Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények* 64/1: 39–56.

Authenticity and dialect writing in the reception of social media content from *Székelyföld*

In this paper, we explore comments on Dragomer Edu’s TikTok video series entitled *Nálunk nem úgy van* (‘It’s not like that here’). In our analysis, we go beyond a mere examination of linguistic variation in the videos and, based on the processual and dynamic nature of enregisterment and mediatization, we scrutinize how the speech in *Székelyföld* is imagined and (re)constructed in the interaction of the platform’s users. In our analysis, we pay special attention to how the content is received and what linguistic and semiotic resources are employed to express such stances. In addition, we also examine the ways in which commenters authenticate or denaturalize what (and how) is said in the videos. Finally, we discuss how users stylize the dialect enregistered as *Székely* in writing. The paper presents a preliminary study, the findings of which we would like to extend in further comprehensive studies, extending them to other areas and platforms as well.

Keywords: authenticity, citizen dialectology, dialect writing, enregisterment, social media, mediatization

SZABÓ GERGELY
ORCID: 0000-0002-8553-1227
Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
szabo.gergely@kre.hu

VLASITS LAURA
Fertőszentmiklósi Felsőbüki Nagy Pál Általános Iskola
neubauer1230@gmail.com

KRIZSAI FRUzsINA
ORCID: 0000-0001-8629-1037
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest
Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest
krizsai.fruzsina@btk.elte.hu